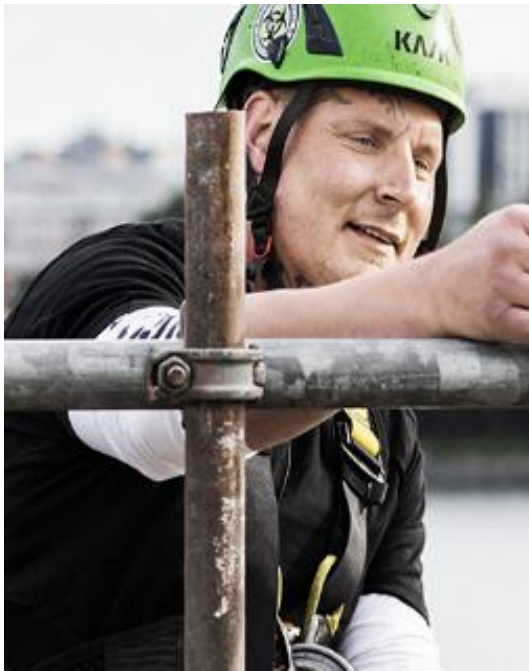

Verksamhetsplan 2021

Byggbranschens yrkesnämnd

Beslutad i BYNs styrelse 2020-12-10

Innehåll

1.	BYNs uppdrag och verksamhet	3
1.1.	Yrkesutbildningsavtalet och BYNs instruktion	3
1.2.	Nuläge.....	6
2.	Vision, värdegrund och varumärke	8
2.1.	Vision	8
2.2.	Kännetecken	8
2.3.	Värdegrund	8
2.4.	Varumärke	9
3.	Arbetsätt och organisationsstrategi.....	10
3.1.	Utvecklat stöd till lärlingar, handledare, företag och BYN-regionärer	10
3.2.	Ett BYN - nationell enhetlighet.....	11
3.3.	Förbättrade digitala verktyg	11
3.4.	Utveckla stöd för kommunikationen.....	11
3.5.	Effektivt och rättvist fördelat arbete i BYN-regionerna.....	12
3.6.	Kvinnor och män i BYNs verksamhet	12
3.7.	Yrkesråd	13
3.8.	Samverkan mellan BYN och TYA	13
3.9.	Eventuell samverkan mellan BYN och MYN	13
4.	Utbildningsstrategi.....	14
4.1.	Yrkesutbildningens kvalifikationer	14
4.2.	Utveckling av Bygg- och anläggningsprogrammet	15
4.3.	Utveckling av yrkesutbildningar för vuxna	21
4.4.	Utveckling av grundutbildning för företagslärlingar	21
4.5.	Validering och erkännande	22
4.6.	Yrkeslärare och handledare	23
5.	Kommunikationsstrategi.....	25
5.1.	Utvecklad kommunikationsplan	25
5.2.	Samverkan med andra organisationer	26
5.3.	Yrkestävlingar	26
6.	Företagsstrategi	28
6.1.	Förstärkta informationsinsatser till företag	28
6.2.	Kartlägg företagslandskapet	28
7.	Kulturstrategi	30
7.1.	Kulturell påverkan riktad till yrkesutbildningarna	30
7.2.	Inkluderande arbetsplatser för elever och lärlingar.....	30
7.3.	Lära av andra branscher	32
8.	Bilaga sammanställning aktiviteter och tider	33

1. BYNs uppdrag och verksamhet

1.1. Yrkesutbildningsavtalet och BYNs instruktion

Grunden för BYNs verksamhet är det *yrkesutbildningsavtal* som parterna Byggföretagen, Byggnads, Maskinentreprenörerna och Seko har beslutat om. Det senaste avtalet trädde ikraft under 2020 och den inledande paragrafen definierar nämndens roll och funktion. Utöver yrkesutbildningsavtalet anges BYNs uppdrag i den kompletterande *instruktion* som parterna har beslutat om.

1.1.1. BYN – nationell verksamhet enligt yrkesutbildningsavtalet

- § 1 PARTSSAMVERKAN NATIONELLT INOM BYGGBRANSCHENS YRKESNÄMND
- a BYNs uppgift är att genom informationsinsatser av olika slag främja intresset för branschens yrken hos politiker, myndigheter, skola, elever m fl samt handlägga de övriga frågor som anges i detta avtal eller som av parterna gemensamt hänskjuts till nämnden.
 - b BYN har att följa branschens och samhällets krav på förnyelse samt att besluta och genomföra förändringar i instruktioner och anvisningar till BYN-regioner, utbildningsgivare och företag.
 - c BYN ska genom yrkesråd för varje yrke samråda med berörda branschorganisationer och yrkesaktiva i samband med utveckling av yrkesutbildningen.
 - d I BYNs nationella styrelse ska samtliga parter i detta avtal vara representerade.

1.1.2. BYNs instruktion nationell verksamhet - utdrag

Här nedan återges endast de delar av instruktionen som rör verksamheten. Den kompletta texten återfinns i BYNs anvisningar.

Nationell verksamhet

§ 1 NÄMNDENS SAMMANSÄTTNING
[Texten utelämnad, se BYNs anvisningar]

§ 2 NÄMNDENS UPPGIFTER

BYNs huvuduppgifter är att handlägga de frågor som anges i Yrkesutbildningsavtalet samt att genom informationsinsatser av olika slag främja intresset för byggbranschens yrken hos politiker, myndigheter, skola, elever och övriga intressenter. Nämnden ska årligen upprätta en verksamhetsplan och avge verksamhetsberättelse.

Särskilda tillämpningsanvisningar av Yrkesutbildningsavtalets regler tas fram av BYN.

Nationell likabehandling av lärlingar ska tillämpas.

BYNs verksamhet bedrivs dels genom regionala yrkesnämnder, BYN-regioner, och dels ett gemensamt kansli som ska följa de anvisningar som beslutas av BYNs nationella styrelse.

Parterna i detta avtal sörjer gemensamt för att de riktlinjer och anvisningar som BYN beslutar efterlevs.

Det ankommer särskilt på yrkesnämnden i sin löpande verksamhet att:

Utöva tillsyn över och främja utvecklingen av yrkesutbildningen för de yrken som omfattas av yrkesutbildningsavtalet och som leder till utfärdande av yrkesbevis.

Inrätta regionala yrkesnämnder, BYN-regioner, med lämpliga regionala avgränsningar.

Tillse att lärling och företag understöds med hjälpmedel och insatser för att säkra kvaliteten i utbildningen.

Samarbeta och i förekommande fall upprätta avtal med övriga berörda centrala yrkesnämnder eller motsvarande organ inom såväl den privata som den offentliga sektorn.

I övrigt handlägga de frågor som finns angivna i yrkesutbildningsavtalet eller som av parterna gemensamt eller av regional yrkesnämnd hänskjuts till nämnden.

1.1.3. Huvudsakliga arbetsuppgifter för BYNs styrelse och kansli

BYNs kansli har till uppgift att ta fram underlag inför beslut och verkställa de beslut som styrelsen och arbetsutskottet fattar. Kansliet finns i Västberga, Stockholm och där hålls även de flesta av föreningens möten i AU och styrelse. BYNs verksamhet finansieras med årliga avsättningar av medel via FORA samt intäkter från distansutbildningar och registerhållning samt externa projektmedel.

Resurserna och arbetsinsatserna fördelas utifrån verksamhetsbudgeten som styrelsen fastställer med utgångspunkt från den beslutade verksamhetsplanen.

BYNs kansli hanterar huvudsakligen frågor som:

- Service till BYN-regioner, lärlingar, lärare, utbildare m.fl.
- Produktion av material, exempelvis utbildningsböcker för lärlingar, yrkesbevis, informationsmaterial, webbaserad information, kompetensprov m.m.
- Validering och erkännande av utländsk yrkesutbildning.
- Instruktioner för den regionala verksamheten genom BYNs anvisningar.
- Ansvar för distansutbildning (yrkesteori).
- Projektverksamhet (undersökande, utvecklande).
- Samverkan med andra yrkesnämnder
- Samverkan/påverkan politiker, myndigheter, skolor.
- Registerhantering.
- Beslutsunderlag till AU och styrelse.

Dessutom:

- Handlägger ansökningar om godkännande av utbildningsgivare och valideringsleverantörer.
- Administration och genomförande av kompetensprov samt tillser att yrkesbevis utfärdas.
- Ansökan och övrig administration kring branschrekommenderade skolor.
- Information till skolor, BYN-regioner och godkända utbildningsgivare.
- Utfärdar dubletter av yrkesbevis och kopior på yrkesbevisintyg.
- Vissa gemensamma rekryteringsinsatser.
- Initiativ till fortbildning av lärare.
- Delta i förekommande internationellt arbete på yrkesutbildningsområdet.
- Vara en naturlig kontaktpunkt för högskolor som behöver hjälp med bedömning av blivande yrkeslärares yrkeserfarenhet.

1.1.4. BYN – regional verksamhet enligt yrkesutbildningsavtalet

§ 2 LOKAL OCH REGIONAL PARTSSAMVERKAN

- a Inom varje län eller annat geografiskt område inrättas en regional yrkesnämnd – BYN-region. Den regionala nämnden har till uppgift att planera, organisera och övervaka yrkesutbildningen inom sitt verksamhetsområde.
- b I BYN-regionen ska samtliga parter i detta avtal vara representerade.

1.1.5. BYNs instruktion regional verksamhet - utdrag

Regional verksamhet

Här nedan återges endast de delar av instruktionen som rör verksamheten. Den kompletta texten återfinns i BYNs anvisningar.

§ 3 BYN-REGIONENS SAMMANSÄTTNING

[Texten utelämnad, se BYNs anvisningar]

§ 4 BYN-REGIONENS UPPGIFTER

BYN-regionen har till uppgift att planera, organisera och bevaka den avtalsmässiga yrkesutbildningen inom sitt verksamhetsområde.

BYN-regionen har att:

I samverkan med berörda myndigheter och med beaktande av lokala förutsättningar analysera utbildningsbehovet och med hänsyn därtill påverka dimensioneringen av yrkesutbildningen.

Samverka med utbildningsgivare gällande utbildningens uppläggning och genomförande.

Stödja företag i samband med etablering av lärlingar i BYNs register samt kunna medverka vid anställning av lärlingar.

Tillse att handledare för genomförande av grundutbildning i företag får instruktioner för att kunna genomföra planering, kvalitetssäkring och uppföljning av utbildningen i företaget.

Hantera lärlingar som inleder kvalificeringstid.

Utfärda yrkesbevis i enlighet med BYNs anvisningar genom ett beslut som fattas partsgemensamt med en företrädare för arbetsgivarpart och en för arbetstagarpart.

I övrigt följa anvisningar och beslut som antagits av BYNs nationella styrelse.

§ 5 TVIST

[Texten utelämnad, se BYNs anvisningar]

(BYNs instruktion är beslutad av parterna 2020-05-27 genom Ö 11/2020)

1.1.6. BYN-regionens huvudsakliga arbetsuppgifter

- Handläggning av yrkesutbildningsfrågor, registrering och utfärdande av utbildningsböcker för lärlingar, uppföljning lärlingar, utfärdande av yrkesbevis m.m.
- Medverkan i programråd för Bygg- och anläggningsprogrammet samt motsvarande samverkan med utbildningsgivare godkända av BYN.
- Validering av arbetad tid.

Dessutom:

- Lokala rekryteringsaktiviteter.
- Informationsinsatser och rådgivning.
- Kontakter med företag, elever och lärlingar.
- Kontakter med godkända utbildningsgivare.
- Påverkan på skolpolitiker.
- Träffar med lärare, rektorer och Studie- och yrkesvägledare.

Den reguljära verksamheten med skolsamverkan och uppföljning/administration av lärlingar ingår i de regionala parternas ordinarie åtagande. För den regionala verksamheten avsätts också medel, Lokala Stödet, via FORA. Det ska användas till att höja kvaliteten på yrkesutbildningarna och att främja rekryteringen till byggyrkesutbildningar. Den utökade verksamheten i BYN-regionen anpassas efter de regionala behoven och förutsättningarna.

1.2. Nuläge

Antalet sökande till Bygg- och anläggningsprogrammet har sedan 2011 haft en vikande trend samtidigt som stora årskullar går i pension under de närmaste åren. Rekryteringen till Bygg- och anläggningsprogrammet kommer således vara mycket viktigt under de närmaste åren.

Problemet är störst i storstäderna där dels befolkningsunderlaget är absolut störst samtidigt som också behovet av utbildade byggnadsarbetare är större där än på andra platser i landet.

Orsaker till den vikande söktrenden är främst osäkerhet hos dagens ungdomar samt imageproblem för branschen i stort.

Globaliseringen skapar ökad konkurrens, större utbud och fler alternativ. Genom digitaliseringen tillgängliggörs det utökade antalet utbildningsalternativ till ungdomarna som får allt svårare att välja.

Tillsammans leder det till ökad komplexitet i omvärlden som gör att ungdomar upplever en allt större osäkerhet kring det framtida yrkesvalet. Det har också lett fram till att ungdomar upplever att det har blivit allt viktigare att vara duktig i skolan. Man väljer därför brett för framtida möjligheter genom generella högskoleförberedande program.

En annan orsak till den vikande trenden är imageproblem hos potentiella sökare och påverkare. Dels hänger de samman med en del ungdomars negativa associationer till BA-programmet såsom att utbildningen inte leder till vidare studier, ointressant innehåll, för låga krav och att det är "fel" typ av elever. Dels är de sprungna ur den manliga dominansen i branschen som skapat en machokultur samt till kommunikationen kring branschen som helhet.

Omvärld och trender

Förutom tillfälliga nedgångar, inte minst till följd av Covid-19, tyder allt på en god efterfrågan på byggsidan i Sverige under lång tid framöver. Detta drivs bland annat av såväl demografiutvecklingen där allt fler blir äldre, med tillhörande behov, och av urbaniseringen med ökade krav på bostäder, kontor och infrastruktur.

Ökande globalisering suddar ut gränser och byggbranschen liksom andra branscher blir än mer konkurrensutsatta från utlandet samtidigt som internationella marknader blir allt mer intressanta för svenska byggbolag. Inte minst österut. Utveckling och kompetens kommer vara viktigt i den ökande konkurrensen.

Hållbarhetsfokus är idag en hygienfaktor och driver redan nu fram nya processer, teknik och material vilket ställer helt nya krav på byggföretag, leverantörer och kunder. Inte minst miljöanpassningar ställer nya krav som berör de verksamma på byggarbetsplatser i en ökande omfattning. Men hållbarheten handlar också om ökat fokus på arbetsmiljö och säkerhet samt att välkomna alla till arbete i branschen. Samtidigt skapar digitaliseringen helt nya möjligheter till smartare processer, logistik och arbetssätt. Tillsammans, och rätt utnyttjat kan de ge ökade konkurrensfördelar. Men de ställer också krav på innovation och investeringar i kompetens hos byggföretagen och i branschen som helhet. Detta förstärks dessutom av den kunskapsrevolution vi befinner oss i som följd av digitaliseringen och som är en av flera orsaker till att utbildning upplevs allt viktigare bland ungdomar. På samma sätt skapar transparensen en högre medvetenhet och upplysning hos människor med växande krav på etik, moral och trovärdighet som följd. Samhället "öppnar upp" och synliggör hela branschens kultur vilket driver på förändring och utveckling byggt på moderna värderingar.

Sammantaget innebär nuläget och trenderna i omvärlden för BYN att man måste förändra bilden av Bygg- och anläggningsprogrammet i främst ungdomars medvetande till en mer utmanande utbildning för en viktig framtidsbransch.

Det innebär att BYN bör fokusera på att utveckla innehållet i utbildningen på så sätt att det dels möter ungdomars behov av flera vägval och högre krav, dels byggföretagens behov av ökad kompetens inom flera områden såsom digitalisering, hållbarhet, innovation, samt internationalisering.

Den ökade transparensen i samhället innebär för BYN att det blir avgörande att prioritera åtgärder kring kultur och moderna värderingar för att på det sättet attrahera ungdomar till Bygg- och anläggningsprogrammet och utbildningar hos godkända utbildningsgivare. Partsorganisationernas pågående arbeten för att komma till rätta med problem i branschen och därmed motverka imageproblem är viktiga. Det kan bidra till att förändra attityden till arbete i byggbranschen i allmänhet och utbildning genom Bygg- och anläggningsprogrammet i synnerhet. BYN bör dra nytta av dessa initiativ i kommunikationen och även bidra till att nyansera tillspetsade uttalanden från branschföreträdare som genom media får stor uppmärksamhet.

2. Vision, värdegrund och varumärke

BYNs verksamhetsplan beskriver den tilltänkta verksamheten under de närmaste åren. Främst är det den verksamhet som BYNs styrelse genomför med stöd av BYNs nationella kansli som beskrivs. Men planen ska också vara vägledande för BYN-regionernas verksamhet i tillämpliga delar. De generella delarna som här nedanför inleder planen är lika viktiga för alla medverkande i BYN, såväl partsrepresentanter som anställda, både i BYNs nationella och regionala verksamhet.

2.1. Vision

Bygg- och anläggningsbranschen arbetar för en yrkesutbildning som ständigt utvecklas, med en välfungerande samverkan och lyhördhet mellan skola, företag och branschorganisationer. Alla inblandade; lärlingar, handledare, företag, utbildare och branschrepresentanter har god kännedom om mål och ambitioner inom aktuella yrken.

2.2. Kännetecken

BYN ska stå för service, kvalitet och nytänkande inom yrkesutbildningsområdet samt öka kunskapen, respekten och anseendet för branschens alla yrken.

2.3. Värdegrund

- Vi respekterar varje enskild människa och främjar lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariationer, sexuell läggning eller ålder.
- Vi accepterar inte rasism, diskriminering eller trakasserier i någon form, varken i våra relationer med människor inom eller utanför BYN.
- Vi arbetar för bra arbetarskydd, god arbetsmiljö och mångfald.
- Vi följer och respekterar ingångna avtal och överenskommelser.
- Vi arbetar aktivt mot svartarbete och ekonomisk brottslighet i anslutning till BYNs verksamhet.
- Vi agerar när någon utsätts för handlingar som strider mot eller handlar i strid med BYNs värdegrund.

Värdegrunden syftar till att vi som arbetar med yrkesutbildningsfrågor ska uttrycka oss och agera så att alla vi möter känner respekt och trovärdighet i det BYN gör. Både de som är på väg in i, och de som redan finns i byggbranschen, ska kunna lita på att de bemöts med respekt, behandlas likvärdigt och inte diskrimineras. Eftersom BYN och BYNs parter arbetar med ungdomar har BYN ett särskilt och gemensamt ansvar för att värdegrunden ska få genomslag i ord och handling.

Värdegrunden är viktig för att nå BYNs mål att stå för kvalitet, hälsa och säkerhet, god arbetsmiljö och nytänkande inom yrkesutbildningsområdet. Den ger oss även ökade möjligheter att ge BYN och hela byggbranschen ett gott rykte hos de som funderar på att välja yrkesutbildningen med inriktning mot branschen och kan bidra till att skapa arbetsplatser med god arbetsmiljö och fler friskfaktorer som attraherar alla människor.

Värdegrunden beskriver relationer mellan människor och hur vi ser på, tänker om och behandlar varandra oavsett om vi företräder BYN eller om det handlar om de krav vi ska ställa på blivande yrkesarbetare.

2.4. Varumärke

Antalet sökande till gymnasieskolans bygg- och anläggningsprogram har under flera år haft en vikande trend. Under hösten 2019 genomförde konsultföretaget Yellon AB en analys av BYNs varumärke som analyserar orsaker och möjliga lösningar till den vikande trenden. Sammanfattningsvis kan orsakerna delas in i huvudområdena *osäkerhet* och *imageproblem*. Osäkerheten inför gymnasievalet gör att ungdomarna väljer ett brett alternativ som ger många valmöjligheter efter gymnasiet. Imageproblemen skapar inte den bekräftelse av att ha valt rätt program som ungdomar söker.

Mot bakgrund av ovanstående utvecklades varumärkesstrategin, som har som syfte att finnas som en kompass genom organisationens verksamhet och kommunikation.

I anslutning till analysen utarbetades kärnvärden, som beskriver de grundläggande egenskaper som organisationen behöver leva efter, för att möta den strategiska målgruppens drivkrafter och behov och för att uppnå önskad position. De egenskaper som BYN behöver leva efter kan sammanfattas i tre huvudsakliga kärnvärden: Utvecklande, Kreativa och Genuina.

Analysarbetet resulterade också i ett varumärkeslöfte. Detta beskriver det löfte som organisationen ger till olika målgrupper och som sammanfattas med följande:

*På uppdrag av bygg- och anläggningsbranschen skapar Byggbranschens yrkesnämnd förutsättningar att möjliggöra **Utmanande utbildningar som ger möjligheter för framtiden***

2.4.1. Mål: Fortsatt tillämpning av ny grafisk profil och logotype

I samband med introduktionen av Yrkesutbildningsavtal 2020 och utarbetandet av nya digitala verktyg i form av register, ny webb och nytt intranät utvecklades även en ny grafisk profil och en ny logotype för BYN med utgångspunkt från varumärkesarbetet. Den nya profilen ska bland annat medverka till att sprida en mer mångfacetterad beskrivning av branschen. Med en ny färgskala och ett medvetet val av bilder och illustrationer stärks den nya identiteten. Under 2021 ska tillämpningen av den nya profilen fortsätta och prägla all ny information och närvaro på nätet och i sociala medier.

3. Arbetssätt och organisationsstrategi

Strategin ska bidra till att öka och förbättra den nationella samsynen i det nationella och regionala BYN-arbetet för att nå ett enhetligt arbetssätt och synergieffekter på överlappande delar i verksamheten samt för att nå ökade effekter och resultat av arbete mot skolor, elever, lärare och företag.

Strategin ska också bidra till ökat nyttjande av digitaliseringens möjligheter inom hela organisationen.

3.1. Utvecklat stöd till lärlingar, handledare, företag och BYN-regionärer

En av BYNs viktigaste uppgifter är att ge lärlingar, handledare och företag det stöd de behöver i sin dagliga verksamhet. Närmast dessa målgrupper finns funktionärerna i BYN-regionerna. BYNs nationella styrelse och kansli tillhandahåller stöd i form av anvisningar, instruktioner, checklistor och IT-system som ska ge en kvalitetssäkrad och effektiv hantering.

Vägledande i detta arbete ska vara en ständigt pågående effektivisering av arbetet och en enhetlig behandling av lärlingsfrågor.

3.1.1. Mål: Utvecklat stöd för daglig verksamhet i BYN-regionen

Efter varje verksamhetsår (senast 30 mars) ska BYNs kansli göra en sammanställning som, vid sidan om det ekonomiska resultatet, redovisar det gångna årets insatser för att förbättra och utveckla stöd till lärlingar, handledare, företag och BYN-regionärer.

3.1.2. Mål: Årlig översyn av anvisningar

Senast 30 juni årligen ska anvisningarna gås igenom systematiskt och vid behov uppdateras.

3.1.3. Mål: Verksamhet i BYN-regionen - Lokala stödet

BYN-regionernas viktigaste uppgifter är att stödja lärlingar och företag inom ramen för yrkesutbildningsavtalet och BYNs instruktion. Utöver dessa grundläggande uppgifter finns ett ekonomiskt stöd, lokala stödet, för att även möjliggöra arbete med kvalitetshöjande och rekryteringsbefrämjande åtgärder. Detta arbete behöver med nödvändighet anpassas efter regionala förhållanden och förutsättningar.

Med utgångspunkt från tillämpliga delar av denna gemensamma verksamhetsplan för BYN ska BYN-regionerna planera sin verksamhet. Senast vid årsskiftet ska en aktivitetsplan lämnas in för att kunna disponera tilldelade medel för det kommande verksamhetsåret. Tilldelning av medel, tider, regelverk och rekommendationer framgår av de riktlinjer som tas fram inför varje år.

3.1.4. Mål: Utvecklade riktlinjer för Lokala stödet

BYNs parter ska under 2021 omvärdera principerna för tilldelning av det lokala stödet. Nya riktlinjer för verksamhetsåret 2022 ska presenteras senast 30 september 2021.

3.2. Ett BYN - nationell enhetlighet

I linje med samhällets ökade krav på transparens behöver lärlingsfrågor hanteras enhetligt över hela landet. Detta ställer krav på lättillgänglig information för BYN-regionerna och att tillämpningar blir lika.

3.2.1. Mål: Utvecklat stöd för enhetlig hantering av lärlingar

Senast 2021-12-31 ska BYN följa upp de checklistor, instruktioner och anvisningar som har tagits fram i samband med införandet av Yrkesutbildningsavtal 2020. Dessa är avsedda att underlätta för alla involverade och att understödja ett enhetligt arbetssätt. Eventuella ytterligare förbättringar ska föreslås som resultat av uppföljningen.

Det ska också tas fram rutiner för hantering av situationer där BYN-regioner av olika anledningar inte anser att de kan följa de fastställda regelverken.

3.2.2. Mål: BYN-konferens för ökad enhetlighet

En nationell konferens för BYN-regionärer ger goda möjligheter att föra ut information och diskutera förbättringsbehov. Inte minst för att nå ett av parterna eftersträvat enhetligt arbetssätt i lärlingsfrågor. Under 2020 var det nödvändigt att genomföra konferensen digitalt, men så snart det är möjligt med hänsyn till Covid-19 och dess efterverkningar ska BYN inleda planeringen för en fysisk nationell BYN-konferens under november 2021. Om detta visar sig vara omöjligt under 2021 ska konferensen genomföras digitalt.

3.3. Förbättrade digitala verktyg

I samband med införandet av yrkesutbildningsavtal 2020 togs ett nytt IT-system fram, BYN 4.0. Systemet inkluderar; register för lärlingar, företag, utbildningsgivare mm, ett nytt intranät för BYNs inre arbete och en ny extern webbplats. Systemet ska vara ett effektivt stöd för verksamheten och eventuella förbättringsbehov behöver snabbt åtgärdas. Utöver systemet i sig behöver arbetssättet hos användarna utvecklas mot en högre grad av självständighet. Bra instruktioner och utbildningsinsatser riktade till användarna är en av förutsättningarna för att uppnå den önskade effektiviseringen. Fortsatt digitalisering och automatisering är nödvändigt för att uppnå ett enhetligt arbetssätt.

3.3.1. Mål: Vidareutveckling av digitala verktyg

Under 2021 ska det IT-system som utarbetades huvudsakligen under 2020 vidareutvecklas utifrån identifierade förbättringsbehov. Detta ska ske genom enkla sätt för användare att återkoppla om utvecklingsbehov.

Varje år ska det finnas möjligheter för nya användare i systemet att få en utbildning. Detta görs inom ramen för utbildningen "Ny i BYN", ett par gånger per år.

3.4. Utveckla stöd för kommunikationen

En vanlig utmaning för verksamma i BYN-regioner är att kunna nyansera bilden av byggbranschen i samband med problem som uppmärksammas i media. Det kan vara i mötet med elever, lärare, föräldrar och politiker som BYN-företrädaren behöver förmedla en annan bild av branschen. Inte i syfte att förminska problemet, men att ge en kompletterande belysning av vad som görs i branschen för att komma till rätta med det som inte fungerar bra.

3.4.1. Mål: Frågor och svar med anledning av byggbranschens problemområden

Under 2021 ska BYN låta utarbeta en saklig och neutral beskrivning av vad som görs i branschen och som kan bidra till att nyansera bilden i samband med enskilda uttalanden som lyfter fram branschens problem och tillkortakommanden. Detta ska vara ett stöd till alla verksamma i BYN i samband med möten med elever, lärare och allmänhet.

3.5. Effektivt och rättvist fördelat arbete i BYN-regionerna

Samverkan i BYN-regionerna mellan fyra parter med olika villkor för arbetsinsatserna är inte friktionsfritt. Byggföretagen/Byggnads och Seko står för ca 80% av finansieringen via Fora till BYNs nationella verksamhet medan ME/Byggnads och Seko står för ca 20%. För det lokala stödet är proportionerna 90 till 10. Det är därför naturligt att förväntade arbetsinsatser men också inflytande över regionens verksamhet anpassas efter dessa förutsättningar.

3.5.1. Mål: Överenskommelse om arbetsinsatser i BYN-regionen

Under 2021 ska varje BYN-region diskutera och komma överens om arbetsfördelning och spelregler för det gemensamma arbetet i regionen. En given utgångspunkt för denna överenskommelse är BYNs instruktion, som finns återgiven i inledningen av denna verksamhetsplan. En kortfattad beskrivning av överenskommelsen ska redovisas till BYNs kansli senast 2021-04-01.

3.6. Kvinnor och män i BYNs verksamhet

BYN instämmer i branschens övergripande strävan att andelen kvinnor i byggindustrin ska öka. Detta ställer krav på skolor och marknadsföring av yrkena, vilket beskrivs i kommunikationsstrategin. Men det ställer också krav på vårt eget agerande i olika sammanhang. Även i sådana sammanhang där vi presenterar oss själva eller arrangerar konferenser behöver vi tänka på hur vi fördelar arbete och presenterar oss.

3.6.1. Mål: Checklistor för genomförande av olika typer av event

Till stöd för arbete inom BYN och BYN-regionerna ska senast till 2021-06-30 checklistor utarbetas som har till syfte att säkerställa en medveten balans mellan kvinnor och män i genomförandet.

3.6.2. Mål: Kartläggning kvinnor och män i BYN

Fördelningen av kvinnor och män i BYN och BYN-regioner ska inventeras och presenteras i BYNs årsrapport för 2021.

3.6.3. Mål: Balans mellan kvinnor och män på BYNs webb

I samband med presentation av kanslipersonalen i BYN ska en medveten balans mellan kvinnor och män eftersträvas. Senast 2021-01-31 ska kanslipersonalen presenteras blandat och på ett sådant sätt att allas arbetsuppgifter uppfattas som lika betydelsefulla.

3.7. Yrkesråd

Yrkesråd för BYNs alla yrken på nationell nivå är ett obligatorium enligt Yrkesutbildningsavtal 2020. Avsikten är att de enskilda yrkena ska få rätt utveckling och uppmärksamhet i helheten. Det är nödvändigt att ständigt arbeta för att hålla yrkesråden aktuella, effektiva och meningsfulla för de som medverkar.

Under 2020 har förutsättningarna för att effektivisera genom möten via internet ökat väsentligt.

3.7.1. Mål: Yrkesråd - uppdatering av ledamöter

Senast 2021-02-28 ska representationen i samtliga yrkesråd uppdateras och senast 2021-12-31 ska samtliga yrkesråd ha genomfört minst ett möte för att följa upp införandet av det nya yrkesutbildningsavtalet och identifiera utvecklingsbehov.

3.8. Samverkan mellan BYN och TYA

BYN har en lång tradition av samverkan med Transportfackens Yrkes- och Arbetsmiljönämnd (TYA). Samverkan innebär bland annat att yrkesbevis för de maskinslag som delas mellan de båda yrkesnämnderna erkänns ömsesidigt samt samarbete gällande kvaliteten i maskinförarutbildningarna.

3.8.1. Mål: Förnyat samarbetsavtal BYN-TYA

Senast 2021-06-30 ska ett förnyat samarbetsavtal vara tecknat mellan BYNs och TYAs parter.

3.8.2. Mål: Utveckling av samarbetet mellan BYN och TYA gällande utbildningsgivare

Under 2021 ska BYN och TYA förnya samarbetet mellan yrkesnämnderna i enlighet med det nya avtalet. Strävan ska fortsätta när det gäller att få en samsyn kring utbildningsgivarnas verksamhet; intyg, kvalitetssäkring, hantering av klagomål m.m.

3.9. Eventuell samverkan mellan BYN och MYN

Parterna bakom Måleribranschens yrkesnämnd har ställt frågan till BYN om ett samarbete skulle kunna inledas. Under 2020 har förutsättningarna för detta analyserats av en oberoende konsult. I slutet av 2020 kommer resultatet av analysen att presenteras och diskuteras inom respektive yrkesnämnd. Beroende av utfallet av denna diskussion kan det komma att bli aktuellt att inleda ett sådant samarbete under 2021.

3.9.1. Mål: Inleda samarbete mellan BYN och MYN under förutsättning att avtal träffas

Om det blir aktuellt med ett samarbete mellan BYN och MYN ska en plan utarbetas för detta arbete snarast efter undertecknande av avtal.

4. Utbildningsstrategi

Strategin ska bidra till att utveckla utbildningen i syfte att tillfredsställa ungdomars och elevers primära behov av olika möjligheter till yrkesval och utvecklingsmöjligheter efter utbildningen. Vidare bidra till ett relevant och angeläget innehåll, kontinuerlig uppföljning samt utveckling av lärarrollen. Allt för att höja kvalitet, status och attraktion samt bidra till att nå vidare grupper av närliggande och tänkbara elever. Dessa grupper består av ungdomar och yrkesväxlare, såväl kvinnor som män.

4.1. Yrkesutbildningens kvalifikationer

Kvalifikationskraven lägger den viktiga grunden för utbildningsverksamhet och valideringar i BYN. Under 2019-2020 gjordes en omfattande insats för att ta fram kvalifikationskrav på BYN-yrkena i ett format som ska kunna förstås av alla berörda, inte minst lärlingarna. Framtagandet av kvalifikationskraven stämdes av med referensföretag, yrkeslärare och slutligen yrkesråd innan beslut fattades av BYNs styrelse.

Kravens relevans behöver kontinuerligt stämmas av med yrkesverksamma och företag och BYN behöver noga följa utvecklingen som följer av ökad miljöanpassning och digitalisering/automatisering av byggverksamheten.

Kraven används i första hand för grundutbildning av företagslärlingar och validering. Men de fyller också en viktig funktion för att tydliggöra branschens krav i samband med framtida förnyelse av Skolverkets styrdokument.

4.1.1. **Mål: Utarbета kvalifikationskrav för yrket Stenmontör**

Under 2021 ska kvalifikationskrav för yrket stenmontör tas fram.

4.1.2. **Mål: Plan för fortsatt utveckling av kvalifikationer**

Senast 2021-12-31 ska en plan ha tagits fram för utveckling och uppdatering av kvalifikationskraven i samverkan med BYNs yrkesråd. I samband med utvecklingen ska särskild vikt läggas vid områdena digitalisering, arbetsmiljö och miljöanpassning.

4.1.3. **Mål: Ansökningar om nivåplacering för ytterligare yrken**

Det svenska ramverket för kvalifikationer, SeQF, ger möjlighet för organisationer som arbetar med icke-formella utbildningar att nivåplacera kvalifikationskrav. Avsikten är att dessa kan förklaras som erkända i förhållande till det formella utbildningssystemet. Under 2020 beräknas det första yrket, Träarbetare, ha nivåplacerats.

Senast 2021-12-31 ska ytterligare fyra yrken ha beretts för ansökan till Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) om nivåplacering.

4.1.4. **Mål: Införande av yrkesprov vid behov**

Yrkesutbildningsavtalet medger en möjlighet att avsluta grundutbildningen för företagslärlingar med ett yrkesprov för enskilda yrken. BYN ska under 2021 inleda en diskussion i respektive yrkesråd om behovet av att införa yrkesprov i slutet av grundutbildningen.

4.2. Utveckling av Bygg- och anläggningsprogrammet

Bygg- och anläggningsprogrammet i gymnasieskolan är den viktigaste utbildningsvägen för nya yrkesarbetare till byggbranschen. Utbildningen regleras genom styrdokument beslutade av regeringen och Skolverket och genomförs med finansiering från stat och kommun av såväl kommunala som fristående gymnasieskolor. Det är naturligt att BYN är väl representerad i både Skolverkets nationella programråd och i skolornas lokala programråd. Branschen behöver säkerställa att kraven ställs på rätt sätt och att utbildningsresultaten följs upp kontinuerligt.

4.2.1. *Mål: Tydliggör de många möjligheternas program*

BYNs varumärkesanalys (som beskrivs i avsnitt 2) pekar på två huvudområden, *osäkerhet* och *imageproblem*, som orsaker till ungdomars vikande intresse för en utbildning inom bygg- och anläggningsbranschens yrken. Det finns stöd för dessa orsaker i bl.a. Ungdomsbarometerns undersökningar som visar på hur blivande gymnasieungdomar tänker inför sitt gymnasieval och kommande yrkesliv. Osäkerheten som dagens ungdomar upplever gör att de väljer att skjuta upp sitt val och väljer därför ett brett alternativ som ger många valmöjligheter efter gymnasiet. För att möta och motverka denna osäkerhet bör BYN och branschen belysa de framtida möjligheter som finns genom gymnasieskolans Bygg- och anläggningsprogram. Exempel på detta är:

- Att gymnasieskolan ska erbjuda elever de kurser som ger en grundläggande högskolebehörighet och därmed öppnar upp för fortsatta studier.
- En arbetsmarknad som erbjuder ett välavlönat arbete med trygghet och utveckling.
- För den som vill finns goda möjligheter till att starta egen verksamhet inom branschen.

Dessa möjligheter behöver i större utsträckning finnas med i de individers medvetande som är osäkra på sitt framtidsval. I BYNs varumärkesanalys sammanfattas en önskad position (syn på) för bygg- och anläggningsbranschen med följande:

”En framtidsbransch med många möjligheter som med hög kompetens bygger morgondagens hållbara samhälle”

BYN ska under 2021 fortsätta föra fram behovet att inkludera de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskolestudier i skolornas erbjudande på Bygg- och anläggningsprogrammet. Detta gäller både nationell nivå och i möten med de enskilda skolorna. Genom informationsinsatser till elever ska eleverna uppmanas att använda sin rätt att läsa de högskoleförberedande kurserna.

4.2.2. *Mål: Utveckling av yrkesutbildningen*

BYN har tagit fram ett PM som har använts som utgångspunkt för diskussioner med Skolverket i samband med nationellt programråd för Bygg- och anläggningsprogrammet. I korthet innehåller detta PM följande områden:

- Hur ser förutsättningarna ut för att det som står i Skolverkets styrdokument verkligen är det som genomförs ute på skolorna?
- Arbetsmiljö i varje yrkeskurs – en ökad tydlighet eftersträvas angående den successiva fördjupningen i kurserna.

- Branschens digitalisering i yrkesutbildningarna och digitalisering av utbildningens genomförande.
- Energieffektivisering och hållbart byggande i kursplanerna – ökad tydlighet.
- Kursplaner för varje specialyrke måste tas fram.
- Det behövs anpassade styrdokument för gymnasial lärling.
- Gymnasial lärlingsanställning (GLA) ifrågasätts med tanke på att det är 100% utbildning som läggs ut på företaget.
- Gymnasiearbetet ska genomföras på APL-arbetsplatserna, inte i skolan.
- Fler yrkesutgångar för att öka programmets attraktivitet, öka elevernas valmöjligheter och bättre tillgodose arbetslivets behov (bygghandel, prefabindustri, järnväg och ett tydligt högskolespår nämns).
- Kvinnliga elever på BA-programmet – vad händer på Skolverket och på skolorna?
- Regional samordning mellan kommuner/skolhuvudmän viktig.
- Samordna BA-programmet och vuxenutbildningen.

BYN ska under 2021 påminna Skolverket om de tidigare framförda önskemålen samt senast 2021-06-01 uppdatera PM för fortsatt påverkan.

4.2.3. Mål: Översyn av inriktningarna anläggningsförare samt mark- och anläggning

Skillnaden mellan inriktningarna *Anläggningsförare* och *Mark- och anläggning* ser stora ut, att döma av ämnes- och kursplaner. Vid utformningen av BA-programmet skapades inriktningen *Anläggningsförare* för att möjliggöra en integrering av körkortsrelaterad utbildning motsvarande körkort C. Detta medförde att kursplanerna skrevs för att inkludera både körkortsutbildning, maskinkunskap och anläggningsrelaterad kompetens. Det fanns en rädsla för att körkortsutbildningen i annat fall skulle kunna bli generellt tillgänglig för skolor som inte ger BA-programmet. Senare förklarade Transportstyrelsen och Skolverket att det inte skulle vara möjligt att inkludera körkortsutbildning för C-körkort på detta sätt. Inom BYN har röster höjts för att avveckla inriktningen *anläggningsförare* och istället koncentrera anläggnings- och maskinförrelaterad utbildning till inriktningen *mark och anläggning*. En sådan utveckling kan också vara önskvärd för att spegla utvecklingen inom anläggningsverksamheten, där alltmer av arbetsuppgifterna utförs med maskiner.

Under 2021 ska BYN inleda ett arbete, som med viss sannolikhet kan komma att sammanfalla med införandet av ämnesbetyg, för att beskriva hur inriktningen *mark och anläggning* skulle kunna fungera för utbildning av blivande maskinförare samtidigt som det behöver finnas fortsatta möjligheter att utbilda väg- och anläggningsarbetare som inte har maskinförarkompetens.

4.2.4. Mål: Ökad andel kvinnor på de bygginriktade yrkesutbildningarna

Regeringens bostadsminister uttryckte 2018 målet att 25% av de som börjar i branschen år 2030 ska vara kvinnor. Andelen kvinnor i yrkesutbildningarna är betydligt lägre än detta mål. Andelen kvinnor på BA-programmet har dock ökat de senaste åren. Enligt preliminär statistik från Skolverket är det 2020;

14 % kvinnor i åk 1 (700 av 4800 elever totalt),
11 % i åk 2 (500 av 4400) och
9 % i åk 3 (400 av 4500).

Inom vuxenutbildningen är det ca 1100 elever årligen 2017-2019 som har utbildat sig till ett yrkespaket inom bygg. Av dessa är det ca 20% kvinnor.

Det krävs fortsatta kraftanstängningar för att förändra rekryteringen både från Skolverket, skolhuvudmännen och branschen. Siffrorna ovan visar att förändringar är på gång i gymnasieskolan och inom vuxenutbildningen. Några av de nödvändiga förändringarna beskrivs ovan under "de många möjligheternas program". Men det är också viktigt med riktade rekryteringsinsatser för att i högre grad intressera kvinnor för att utbilda sig till ett byggyrke.

Senast till 2021-06-01 ska BYN ha tagit fram ett detaljerat statistikunderlag nedbrutet på regional nivå som kan användas i samband med fortsatt samarbete med skolor för att ytterligare öka andelen kvinnor i yrkesutbildningarna. Det ska visa hur andelen kvinnor fördelar sig på regionernas skolor och på de olika inriktningarna. Underlaget ska också ligga till grund för fortsatt målformulering i BYN inför kommande verksamhetsår.

4.2.5. Mål: Om byggbranschens digitalisering i yrkesutbildningen för yrkeslärare

Byggbranschen behöver i likhet med alla andra verksamheter nyttja den potential som en ökad digitalisering medför. BYN kan understödja utvecklingen inom yrkesutbildningen genom att ge yrkeslärare en möjlighet att följa vad som sker i branschen. I samverkan med BIM Alliance och yrkesnämnder inom installationsbranschen prövas en seminariereserie som lyfter fram de tillämpningar som är aktuella för yrkesarbetare idag och i framtiden.

Under 2021 ska minst fyra digitala seminarier riktade till yrkeslärare genomföras på temat "digitalisering i yrkesutbildningen".

4.2.6. Mål: Aktiv medverkan i nationellt programråd för BA-programmet på Skolverket

Skolverkets Nationella programråd syftar till att stärka samarbetet mellan gymnasieskolan och arbetslivet, för att yrkesutbildningarna bättre ska motsvara arbetslivets behov. Programrådet för Bygg- och anläggningsprogrammet utgör ett av tretton nationella programråd inom gymnasieskolans yrkesutbildning. Inom Bygg- och anläggningsprogrammet finns följande fem inriktningar:

- Husbyggnad
- Mark och anläggning
- Anläggningsfordon

- Måleri
- Plåtslageri

BYN representerar de tre förstnämnda inriktningarna med representanter från BYNs fyra parter, BYNs kanslichef samt en representant från Glasbranschföreningen.

Övriga inriktningar representeras av Målarnas yrkesnämnd och PVF Yrke & Utbildning. I programrådet ingår även representanter från Byggcheferna och Arbetsförmedlingen.

BYN har utarbetat ett PM som belyser behovet av att utveckla gymnasieskolans bygg- och anläggningsprogram för att stärka kvaliteten i utbildningarna och anpassa utbildningsinnehållet för att följa branschens utveckling. Detta PM överlämnades till Skolverket i slutet av 2018.

BYN ska under 2021 verka för att innehållet i BYNs PM diskuteras i samband med Skolverkets nationella programrådsmöten och andra arbetsmöte med Skolverket för att stärka Bygg- och anläggningsprogrammets utbildningskvalitet och kursinnehåll.

4.2.7. Mål: Aktiv samverkan i lokala programråd

Lokala programråd bör genomföras varje termin på de gymnasieskolor som erbjuder yrkesutbildningar och rektor ansvarar för att programråden genomförs. BYN-regionen bör vara representerad i varje förekommande programråd, antingen med partsrepresentanter eller med företrädare som BYN-regionen utser. I BYNs anvisningar finns förslag på innehåll (dagordning) till programrådsmöte som hjälp till skolor och BYN-regionens representanter för att säkerställa att frågor som bl.a. berör programmets dimensionering, utbildningskvalitet, APL och branschfrågor diskuteras.

BYN ska senast 2021-03-30 ha tagit fram stöd till BYN-regionerna för medverkan och påverkan i lokala programråd. Stödet ska komplettera den standardagenda som redan finns i BYNs anvisningar. Utgångspunkten är att BYN-regionen under 2021 ska kunna fokusera på ett mindre antal tematiska frågor som lyfts under programråd. I stödet ska det finnas en orientering inom det aktuella området, för att stödja BYN-regionens argumentation.

De tematiska frågorna för 2021 föreslås vara:

1. Genomförandet av programråden
2. Andelen kvinnor och mångfalden i övrigt
3. Digitalisering i utbildningen

Preliminära förslag på tematisk uppföljning 2022:

1. Uppföljning av Branschrekommenderad skola (för de skolor som berörs)
2. APL och iAPL
3. Yrkesutgångar

Under 2021 bör BYN-regionen också informera skolorna om möjligheten att besöka Säkerhetsparken – och möjligheten till resestöd genom regionens lokala stöd.

4.2.8. Mål: Utvecklingskonferens för yrkeslärare/skolledare

Samverkan med de gymnasieskolor som har Bygg- och anläggningsprogrammet är en viktig del av BYNs verksamhet. Den årliga nationella konferensen för skolledare och yrkeslärare ger BYN bra möjligheter att med ett nationellt genomslag bl.a. förmedla information om BYN och branschens utveckling samt diskutera kvalitetsförbättringar i skolans undervisning och APL.

BYN arrangerar konferenser för skolledare vart annat år och yrkeslärare vart annat år och förordar att konferenserna genomförs som fysiska konferenser för att uppnå bästa möjliga kommunikation och dynamik i mötet med deltagarna. Den pågående Coronapandemin gör det osäkert om det är möjligt att genomföra en fysisk konferens för skolledare under våren 2021.

BYN ska tidigt 2021 ta ställning till om skolledarkonferensen kan genomföras som en fysisk eller en webbaserad konferens alternativt om konferensen ska flyttas till våren 2022.

4.2.9. Mål: Stöd till regionala lärarkonferenser

BYN ska under 2021 stödja BYN-regionerna med informationsmaterial, deltagande och tips på lämpliga programpunkter för att genomföra fysiska eller webbaserade regionala

konferenser för skol- och yrkeslärare. BYN-regionen ska i god tid före en planerad regional konferens ta kontakt med BYNs kansli för att säkerställa att de kan få det stöd som BYN-regionen efterfrågar.

4.2.10. Mål: Översyn av kriterier för Branschrekommenderad skola

Syftet med Branschrekommenderad skola är att tydliggöra branschens prioriterade förväntningar på skolor som utbildar för BYNs yrken och bidra till utveckling av utbildningen så att alla elever kan få utbildning med bra kvalitet. Inom ramen för översynen är det viktigt att förklara vad en skola vinner på att vara branschrekommenderad.

I takt med att branschen utvecklar material, arbetsmetoder, hjälpmedel etc. för att underlätta och göra arbetet säkrare behöver kriterierna för Branschrekommenderade skolor kontinuerligt ses över för att spegla branschens kunskapsförväntningar på APL-elever och unga yrkesarbetare.

En översyn av kriterier och process ska vara klar till 2022-06-30. Detta innebär att en förnyelseansökan baserad på uppdaterade kriterier kan göras från 2022-08-01.

4.2.11. Mål: Lärarråd för avstämning av utvecklingsfrågor

BYNs lärarråd består av sex utvalda yrkeslärare med geografisk spridning över landet och med ansvar för olika inriktningar inom gymnasieskolans Bygg- och anläggningsprogram. Representanter från BYN och BYNs kansli ingår även i lärarrådet.

Syftet med lärarrådet är att säkerställa en god samverkan mellan gymnasieskolan och byggbranschen samt säkerställa en god insikt i skolornas verksamhet och villkor. Lärarrådet ska arbeta med yrkesutbildning i ett framtidsperspektiv, diskutera frågor hur en framtida utbildning kan förbättras samt arbeta med utbildningsfrågor initierade av BYN. Synpunkter från lärarrådet ska tas till vara i BYNs arbete.

Lärarrådet ska under 2021 genomföra två sammanträden, vår och höst. På grund av den pågående Coronapandemin avgörs det hur de ska genomföras (fysiskt eller webbaserat) inför respektive sammanträde.

Under 2021 ska BYN utvärdera lärarrådets arbete, om det fyller sitt syfte samt på vilket sätt lärarrådet effektivast genomför sina sammanträden.

4.2.12. Mål: Etablera mobilitetsprogram i Erasmus+-programmet för elever och lärare på BA-programmet

BYN har inlett diskussioner med ett antal intresserade gymnasieskolor om ett samlat grepp för att öka andelen elever som deltar i mobilitetsprogram inom EU. Universitets- och högskolerådet (UHR) har föreslagit att BYN skulle kunna ha en roll som konsortieledare för att understödja ett sådant utbytesprogram.

BYN ska senast i oktober 2021 ansöka om ackreditering för deltagande som konsortieledare i Erasmus+ programmet under programperioden 2021-2027. Genom en godkänd ackreditering har BYN och de skolor som inbjuds att medverka i konsortiet den administrativa grunden klar för att enklare kunna söka medel för praktik och kompetenshöjande aktiviteter inom ramen för Erasmus+programmet och programperioden.

Under 2022 ska konsortiet, givet att en ackreditering enligt ovan beviljas, årligen ansöka om medel till ett utbytesprogram.

4.3. Utveckling av yrkesutbildningar för vuxna

Gymnasieskolan förmår inte tillgodose branschens behov när det gäller samtliga yrken och i alla regioner. Därför är yrkesutbildning för vuxna ett viktigt komplement. Utbildningarna för vuxna genomförs både som gymnasiala yrkesutbildningar (Komvux – Yrkesvux) och som arbetsmarknadsutbildningar upphandlade av Arbetsförmedlingen.

BYN har en lång tradition av samverkan med de *godkända utbildningsgivare (GUG)* som är aktuella inom båda formerna av utbildningar. Arbetsförmedlingen har en nära samverkan med BYNs kansli för att säkerställa att de utbildningsgivare och testcenter för validering som handlas upp har rätt kvalitet.

4.3.1. Mål: Utvecklingskonferens för godkända utbildningsgivare (GUG)

BYN ska under hösten 2021 vid behov arrangera en konferens för godkända utbildningsgivare. Om möjligt ska konferensen genomföras fysiskt.

4.3.2. Mål: Kvalitetssäkringsbesök för rätt kvalitet i vuxenutbildningarna

Under 2021 ska BYNs kansli genomföra minst tio kvalitetssäkringsbesök hos de egna vuxenutbildningsgivarna med involvering av berörda BYN-regioner. Utöver detta ska minst tre besök göras i samarbete med TYA för de utbildningsgivare inom mobila maskiner (kran och anläggning) som är knutna till både BYN och TYA. Under året ska särskild vikt läggas vid hur den i avtalen angivna egenkontrollen fungerar. Om det visar sig vara svårt att genomföra fysiska besök ska digitala lösningar prövas.

En särskild uppmärksamhet ska ägnas åt uppföljning av utbildningsmodellen Lärlingsutbildning för vuxna.

4.4. Utveckling av grundutbildning för företagslärlingar

Det nya yrkesutbildningsavtalet som infördes 2020 innebar ett systemskifte när det gäller kvalitetssäkring av läranderesultaten i företagets grundutbildning av lärlingar.

De införda processerna och rutinerna behöver nogta följas upp och vidareutvecklas.

4.4.1. Mål: Ta fram rutiner för systematisk uppföljning av företagslärling

Under 2021 ska rutiner utvecklas för uppföljning av såväl yrkesteoretisk som praktisk utbildning i företagets regi. Såväl lärlingar som handledare ska ges möjligheter att bidra med förslag till förbättring och utveckling.

4.4.2. Mål: Pröva möjligheten att formalisera utbildningen till företagslärling

BYN ska under 2021 undersöka möjligheterna till formalisering av företagslärling, dvs att staten på ett tydligt sätt erkänner utbildningsformen. I hela Europa uttrycks höga ambitioner kring utveckling av yrkesutbildning, inte minst genom den *Skills Agenda* som Europakommissionen lanserade 1 juli 2020. Fler lärlingsutbildningar är en av de utvecklingslinjer som förs fram. BYN bör med berörda myndigheter diskutera möjligheter till att lansera branschens utbildning av Företagslärlingar som ett formellt förankrat alternativ till yrkesutbildning i gymnasieskola eller vuxenutbildning. Genom nivåplaceringarna till SeQF nivå 4 borde förutsättningarna vara goda för att argumentera för denna sak.

4.4.3. Mål: Utveckling av utbildningsmaterial för yrkesteoretisk distansutbildning

För några yrken är det aktuellt att se över det befintliga läromedlet för den yrkesteoretiska distansutbildningen och anpassa till de kvalifikationskrav som har tagits fram under 2020. Uppdateringen av de aktuella materialen bör göras så snart som möjligt och vara färdigställt för samtliga yrken senast 2022-12-31.

4.5. Validering och erkännande

Yrkesutbildningsavtal 2020 anger att validering ska vara en möjlighet för att få ett yrkesbevis vid sidan om de etablerade utbildningsvägarna via skola och i företag. Efter flera års erfarenhet av valideringar där valideringsleverantörer har tillämpat olika modeller har BYN tidigare beslutat att styra upp denna verksamhet för att få en enhetlig tillämpning. Ett omfattande utvecklingsarbete har redan genomförts i BYNs regi och delvis med statligt stöd. BYN har nu en fastställd modell för hur valideringar ska genomföras. Under en övergångstid kommer den nya valideringsmodellen att tillämpas för de yrken som är klara för drift medan den tidigare valideringsmodellen kommer att användas för de yrken där valideringsunderlag inte är färdigutvecklade. Kompetensprovet ska enligt det nya yrkesutbildningsavtalet upphöra och ersättas med validering. Kompetensprovet får under en övergångsperiod fungera för yrken där valideringsmodellen ännu inte kan tillämpas. I och med införandet av den nya modellen övergår BYN till att använda benämningen *testcenter* för de som godkänns av BYN för att genomföra valideringen.

I en etablerad process utfärdar BYN erkännanden avseende utländsk yrkesutbildning. Avsikten är att en person som redan har en för ett yrke relevant yrkesutbildning och erfarenhet ska kunna få sin kompetens erkänd som motsvarande ett svenskt yrkesbevis. Detta ska kunna ske utan att personen genomgår en validering i Sverige eller behöver genomföra en svensk yrkesutbildning.

För de flesta yrken innebär ett sådant erkännande att lönen ska sättas i nivå med vad som gäller för personer med svenska yrkesbevis. För maskinförare är yrkesbevis (eller pågående yrkesutbildning) ett krav för att få föra maskin på en byggarbetsplats.

Erfarenheterna visar att det tyvärr förekommer falska intyg eller fabricerade utbildningar och det finns en ständigt pågående diskussion om maskinförare från andra länder som saknar utbildning (formell eller icke-formell) men som har många års erfarenhet.

4.5.1. Mål: Utveckla språkstöd i yrkesutbildning och validering

För att erbjuda målgrupper med olika förutsättningar möjligheten att genomföra en validering inom något av BYNs yrken är språkstöd kopplat till valideringsmomenten en av förutsättningarna. I samarbete med Lingio och MZ Competens har BYN möjlighet att erbjuda språkstöd i samband med validering.

Under 2021 ska BYN tillsammans med sina samarbetspartners utveckla språkstöd för de yrken som tillhandahålls i valideringsmodellen.

4.5.2. Mål: Ytterligare yrken till BYNs valideringsmodell

Efter 2020 planeras följande yrken vara klara för drift i BYNs valideringsmodell: Träarbetare, Murare, Betongarbetare, Plattsättare, Anläggningsmaskinförare.

Under 2021 ska följande ytterligare yrken beredas för införande i modellen:

- Väg- och anläggningsarbetare
- Golvläggare
- Ställningsbyggare
- Bergarbetare

Därefter återstår följande yrken att föras in i modellen:

- Håltagare
- Tak- och tätskiktsmontör
- Undertaksmontör
- Stenmontör
- Beläggningsarbetare
- Kranförare
- Anläggningsdykare

4.5.3. Mål: Kompetensprov som övergångslösning

Kompetensprovet ska enligt yrkesutbildningsavtalet 2020 upphöra. Till dess att ett yrke har färdigberetts och fungerar för validering enligt BYNs nya valideringsmodell används kompetensprovet för prövning inför utfärdande av yrkesbevis enligt tidigare yrkesutbildningsavtal som en övergångslösning.

4.5.4. Mål: Fortsatt utbildning av testledare för validering

BYN ska kontinuerligt utbilda testledare för användning av valideringsmodellen.

4.5.5. Mål: Utvecklingskonferens Testcenter (och valideringsleverantörer)

BYN ska under hösten 2021 arrangera en konferens för ackrediterade testcenter och godkända valideringsleverantörer. Om möjligt ska konferensen genomföras fysiskt.

4.5.6. Mål: Utvecklad process för erkännande av utländsk yrkesutbildning

BYN ska under 2021 utreda om processen kan förbättras och förenklas, så att seriös utbildning och erfarenhet kan erkännas, men tveksamma fall kan sorteras bort i tidigt skede. Det behöver också tas fram lösningar för hur maskinförare från andra länder som saknar formell eller icke-formell yrkesutbildning ska hanteras.

4.6. Yrkeslärare och handledare

Yrkeslärare och handledare är nyckelpersoner när det gäller branschens framtida kompetensförsörjning. De har mycket viktiga uppgifter när det gäller att lägga grunden för yrkesskicklighet och sunda värderingar i yrkesarbetarleden.

BYN behöver därför på olika sätt stödja utvecklingen för dessa två grupper.

4.6.1. Mål: Lansering av ny handledarutbildning

Under 2019 och 2020 har en ny handledarutbildning tagits fram i samverkan med yrkesutbildningsexperten. Utbildningen ska fungera för olika syften; APL i skolan, företagslärling i grundutbildning och för handledarskap under kvalificeringstiden.

Under 2021 ska utbildningen aktivt marknadsföras via skolor och till företag i samband med etablering av företagslärlingar.

Målet är att minst 100 handledare ska ha utbildats vid årets slut.

4.6.2. Mål: Skapa en kontaktyta för yrkeslärare

Med förändringarna av BYNs registerhantering till följd av införandet av GDPR har BYNs register tappat möjligheten att göra riktade utskick till yrkeslärare.

Senast 2021-03-30 ska BYN ha tagit fram en möjlighet för yrkeslärare och skolledare att prenumerera på utskick från BYN. Funktionen ska bland annat kunna användas för inbjudningar till konferenser, erbjudanden om kompetensutveckling och upprop inför olika slags samarbeten.

4.6.3. Mål: Ta fram ett samlat program för teknisk kompetensutveckling till yrkeslärare

BYN ska under 2021 lansera ett samlat fortbildningsprogram som riktar sig till yrkeslärare i samarbete med relevanta aktörer i byggbranschen; Byggbranschens utbildningscenter (BUC), ME-skolan, Byggtjänst (AMA exempelvis), branschorganisationer inom Byggföretagen mfl. Till övervägande grad bör de erbjudna kurserna baseras på befintligt utbud.

5. Kommunikationsstrategi

Strategin ska bidra till att skapa tydlig och relevant kommunikation i syfte att alla primära och sekundära intressenter och målgrupper ska få en positiv bild och känsla av en modern och utmanande utbildning. Vidare ska den bidra till att synliggöra att utbildningen erbjuder många möjligheter i en viktig och dynamisk framtidsbransch.

Genom ökad marknadsinsikt säkerställer vi:

- *Vem vi kommunicerar med.*
- *Vad och hur vi kommunicerar.*
- *När och i vilka kanaler vi kommunicerar.*

Strategin sorterar också ut vad som är strategisk, taktisk eller operativ kommunikation mot de olika målgrupperna och därmed vilka budskap och kanaler som används samt till vilket syfte. Strategin bygger också på ökad uppföljning av relevanta parametrar med avsikt att utveckla insikter och förfina kommunikationen.

5.1. Utvecklad kommunikationsplan

5.1.1. **Mål: Ta fram en ny kommunikationsplan i inledningen av 2021**

BYN ska ta fram en ny och ambitiös kommunikationsplan till 2021-06-01 baserad på insikterna från varumärkesarbetet och styrelsens strategimöte. Planen ska inkludera en intressentmodell och underlag för att utveckla positionering och strategiska och taktiska budskap. Den ska också ange hur BYN ska samverka med parternas kommunikationsavdelningar för att dra nytta av allt som bidrar till att höja branschens attraktionskraft.

Planen behöver ge grunden för tydliga anpassningar till olika huvudmålgrupper:

- Unga
- Vuxna
- Yrkesväxlare som kan bli företagslärlingar

Planen ska också tydliggöra hur olika kanaler används för olika sammanhang.

I planen ska det också anges på vilket sätt som uppföljning av de genomförda insatserna kommer att göras.

5.1.2. **Mål: Tydliggöra utvecklingsmöjligheter för elever**

Som en separat aktivitet ska BYN till 2021-06-01 ta fram ett underlag för att beskriva utvecklingsmöjligheter i branschen. Detta ska kunna användas som information både till elever på BA-programmet och inför valet till gymnasiet. Aktiviteten ansluter till ”de många möjligheternas program” under utbildningsstrategin.

5.1.3. **Mål: Byggsåpor som kommunikativ möjlighet**

BYNs kansli ska under 2021 pröva att systematiskt följa bygginriktade TV-serier som uppmärksammar byggande för att i anslutande sociala medier informera/påminna om bygginriktade yrkesutbildningar. En saklig och positiv information bör kunna fungera både

för de programformat där fusk uppmärksammas och i de sammanhang som är mer positivt inriktade.

5.1.4. Mål: Öka kunskaperna om målgrupper och intressenter

BYN ska under 2021 fortsätta med samverkan med utredningsföretaget Ungdomsbarometern. Syftet med samarbetet är att få fram bättre underlag för framtida aktiviteter till målgrupper baserade på bättre förståelse av dessa. Det finns genom samarbetet en möjlighet att inkludera frågor som specifikt handlar om synen hos målgrupperna på framtid och utveckling i byggbranschen. Möjligheten att djupintervjua de som tillhör grupperna *närliggande* potentiella sökande ska prövas. (Närliggande är de som skulle kunna tänka sig att gå Bygg- och anläggningsprogrammet men av någon anledning har valt ett annat program).

5.2. Samverkan med andra organisationer

BYN samverkar med sin omvärld på olika sätt och utgör en viktig del för att BYN ska ha möjlighet att uppnå en bredd och styrka i sitt utvecklingsarbete, påverkansarbete och informationsinsatser. Samverkan med parternas branschorganisationer möjliggör en tillgång till expertstöd i olika utvecklingsprojekt och BYNs yrkesråd. Relevanta branschorganisationer medverkar i BYNs yrkesråd och flera av dessa har, genom samarbetsavtal med BYN, ansvar för leverans av den yrkesteoretiska utbildningen till Företagslärlingar.

BYN ska stödja den övergripande strävan hos parterna att skapa en attraktiv bild av byggbranschen som en trygg och säker arbetsplats för olika målgrupper. En positiv samhällsbild av byggbranschen är ett viktigt stöd i BYNs informationsarbete för att attrahera unga och vuxna till en yrkesutbildning och arbete inom bygg- och anläggningsbranschen.

Samverkan med Skolverket och Universitets och Högskolerådet (UHR) utgör en viktig del i BYNs stöd till utvecklingsarbetet av Bygg- och anläggningsprogrammet samt i rekryteringen av behöriga yrkeslärare till BA-programmet, som är en avgörande faktor för programmets långsiktiga utveckling och överlevnad.

För att få fler att upptäcka fördelarna med en yrkesutbildning och moderna framtidsyrken samverkar BYN med organisationen Worldskills Sweden (WSS) för deltagande i nationella och internationella yrkestävlingar.

BYN medverkar i YNIS-nätverket (Yrkesnämnder i samverkan) för att tillsammans med andra yrkesnämnder inom Samhällsbyggarsektorn arbeta med gemensamma informationsinsatser och aktiviteter för att bidra till en ökad rekrytering av elever till gymnasieskolans yrkesprogram.

Mål för samverkan framgår i andra delar av verksamhetsplanen.

5.3. Yrkestävlingar

Tävlingsverksamheten har under 2020 omvärderats och en ny strategi har tagits fram. Ett internationellt deltagande förutsätter att mer kvalificerade unga yrkesverksamma kan inspireras och engageras för att tävla. Under ett SM kan dessa unga kvalificera sig för ett

internationellt deltagande i förekommande tävlingsyrken. I ett SM handlar det också om att öka attraktionskraften för bygginriktade utbildningar. Främst till BA-programmet i gymnasieskolan, men det är också viktigt att lyfta andra möjligheter att utbilda sig för att bli verksam i byggbranschen.

En medverkan i ett SM behöver alltså dels visa upp en attraktiv bild av arbeten i byggbranschen dels lösa uttagningen för internationellt deltagande i förekommande yrken. Bilden av byggbranschen kan återspeglas i tävlingsgrenar utformade för skolelever. Det väletablerade SM för unga maskinförare är en sådan gren och ett nyskapat SM för blivande träarbetare/husbyggare föreslås vara en annan gren. Dessa tävlingsgrenar ska spegla värden som är viktiga att belysa; båda könen är välkomna, säkerhet är viktigt, digitalisering pågår, möjligheter att utvecklas samt att det är planerat och strukturerat arbete som bör känneteckna det professionella byggandet.

5.3.1. Mål: Arrangera Skol SM Maskinförare 2021

I samverkan med Seko, ME och Volvo VCE arrangera Skol SM för unga maskinförare 2021.

5.3.2. Mål: Medverka i Yrkes SM i Växjö 2022

BYN ska i samverkan med andra intressenter medverka i Yrkes SM 2022 i Växjö. Ett nytt tävlingskoncept tas fram där ovan nämnda utgångspunkter lägger grunden för genomförandet.

5.3.3. Mål: Eventuell medverkan i Euroskills i Graz

Yrkestävlingarna Euroskills 2020 har flyttats fram på obestämd tid. BYN har planerat att medverka i tävlingsgrenarna plattsättning och "Plastering and Drywall Systems" - träarbetare. BYN ska upprätthålla beredskap för att medverka om det uppstår möjligheter och de tävlande fortfarande är intresserade av att vara med.

5.3.4. Mål: Medverkan i internationella yrkestävlingar från 2022

Medverka i Euroskills och Worldskills från 2022 i yrkesgrenarna golvläggning, murning och/eller plattsättning. Målet förutsätter att ett antal kriterier uppfylls; bland annat den tävlandes vilja, företagets och branschorganisationens engagemang.

6. Företagsstrategi

Företagsstrategin ska bidra till ett attraktivt partnerskap mellan utbildning och företag där företagen dels är utbildningens kunder, dels är medproducenter av blivande medarbetare. Detta sker genom ökad kunskap om och anpassning till företagens behov samtidigt som det ställs högre krav på företagets handläggning. Allt syftar till att lärlingen ska få en god grund att stå på för sin yrkesverksamhet och utveckling samt att företaget ska få medarbetare med rätt kvalifikationer.

6.1. Förstärkta informationsinsatser till företag

BYN behöver på ett tydligare sätt än hittills ta fram företagsinriktad information. Det ska vara lätt för ett företag att få reda på hur man kan samverka med skolsystemet när det gäller utbildning av nya yrkesarbetare och vad som gäller för lärlingar. Informationen ska kunna förmedlas dels i skrift (som pdf) och dels via BYNs webb. Målgrupperna är i första hand medlemsföretag i Byggföretagen och ME samt hängavtalsföretag.

6.1.1. **Mål: Ta fram informationsblad om företagets möjligheter att medverka**

BYN ska senast 2021-04-01 ha utvecklat ett informationsmaterial som vänder sig till de företag som är knutna till branschens kollektivavtal och som beskriver hur företaget kan medverka i olika sammanhang för att stödja yrkesutbildningen:

- Medverka i gymnasieskolornas programråd
- Ta emot elever på arbetsplatsförlagt lärande och som gymnasiala lärlingar
- Anställa företagslärlingar för grundutbildning i företaget
- Medverka i yrkesråd för att utveckla innehållet i yrkesutbildningen
- Medverka i BYN-regionens arbete.

6.1.2. **Mål: Vidareutveckla företagsinriktad information på BYNs webb**

BYNs webb innehåller redan en rubrik "Företag". Innehållet under den rubriken ska senast till 2021-04-01 ha utvecklats så att det på ett lättöverskådligt sätt framgår hur företaget kan samverka med skolor och genomföra yrkesutbildning och utveckling av lärlingar under kvalificeringstiden. Informationen ska på ett tydligt sätt visa företagets både möjligheter och skyldigheter i enlighet med yrkesutbildningsavtalet.

6.1.3. **Mål: Utse en ny roll som företagsansvarig på BYNs kansli**

BYNs kansli ska under 2021 etablera en ny funktion som företagsansvarig. Avsikten är att denna roll ska säkerställa att BYN över tiden har en väl fungerande kommunikation med företagen i branschen, oavsett om den går via BYN-regionen eller kontakter med BYNs kansli.

6.2. Kartlägg företagslandskapet

I samband med BYNs strategimöte 2020 uppmärksammades att det råder en osäkerhet om hur företagen i branschen känner till de villkor och möjligheter som yrkesutbildningen ger. För att ta fram ett underlag för fortsatt utveckling föreslog styrelsen att det skulle

genomförs en kartläggning av hur företagen resonerar kring kompetensförsörjningen av yrkesarbetare.

6.2.1. Mål: Undersökning av företagens strategier för nyrekrytering av yrkesarbetare

BYN ska under 2021 inleda en undersökning om företagens syn på kompetensförsörjning av yrkesarbetare. Detta kan göras både kvantitativt och kvalitativt och vända sig till både medlemsföretag i Byggföretagen och ME samt hängavtalsföretag. Samarbete med en högskola (universitet) bör övervägas. Några frågeställningar som kan belysas:

- Kännedom om yrkesutbildningssystemet och BYN.
- Vem är lärling?
- Hur ser typiska strategier i företagen ut?
- Hur skulle lärlingsplatser kunna marknadsföras?
- Samverkan med gymnasieskolan/vuxenutbildning genom APL?
- Gymnasial lärling och anställning av elever?
- Företagslärlingar i grundutbildning?
- Yrkenas relevans?
- Betydelsen av HR-funktionerna?
- Goda exempel... Riktade satsningar?
- Vilka är det som anställer lärlingar och vilka är det som inte gör det?
- Branschorganisationernas roll (för aktuella yrken)?

7. Kulturstrategi

Kulturstrategin ska bidra till att belysa och personifiera den kultur som man vill ska genomsyra utbildningen och branschen. Den ansluter till BYNs värdegrund om uppträdande, förhållningssätt och attityd samt fungerar som en vägvisare för alla medarbetare inom BYN.

Som vägvisare är den också viktig checklista för lärare, företag och andra aktörer som ska ingå i BYNs nätverk.

Strategin bidrar också till att skapa samsyn och gemensam agenda för hela branschen.

7.1. Kulturell påverkan riktad till yrkesutbildningarna

Yrkesutbildningarna är avgörande för att ge blivande yrkesarbetare en god grund att stå på i kulturella frågor. Byggbranschen drabbas av en hel del negativ uppmärksamhet som relaterar till arbetsmiljö, osund konkurrens och negativa attityder till underrepresenterade grupper såsom bl.a. kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Det är helt nödvändigt att skolan, som i grunden är en skattefinansierad verksamhet och som styrs av staten som övergripande förväntar sig ett omfattande ansvarstagande inom arbetsmiljö och mångfald, arbetar aktivt för att förebygga problemen i arbetslivet. Inom partsorganisationerna/företagen och facket görs en hel del och BYN kan bidra genom att understödja aktiviteter inriktade till skolorna.

7.1.1. **Mål: Stödja säker arbetsplatskultur**

BYN ska medverka i styrgruppen för Galaxens skolinformationsprojekt och styrgruppen för det AFA-finansierade besöksprogrammet för Säkerhetsparken.

BYN-regionerna kan genom det lokala stödet stötta skolor med bidrag till resor för att besöka säkerhetsparken.

7.1.2. **Mål: Etablera yrkeslärarnätverk för mångfald**

BYN ska under 2021 initiera ett nätverk av yrkeslärare med intresse för mångfaldsfrågor. Syftet ska vara att kartlägga fortbildningsbehov och sprida goda exempel på hur skolor kan arbeta aktivt med mångfaldsrelaterade frågor. Nätverket ska särskilt rikta sig till lärare i storstadsområdena men även välkomna lärare från andra delar av landet.

7.1.3. **Mål: Diskutera sund konkurrens i byggutbildningen**

Under 2021 ska ett redan framtaget upplägg för diskussioner på skolor om sund konkurrens uppdateras och spridas till skolor i samband med exempelvis lärarkonferenser eller egna temadagar.

7.2. Inkluderande arbetsplatser för elever och lärlingar

Arbetsplatsförlagt lärande (APL) är en viktig del av yrkesutbildningen i gymnasieskolan och motsvarande utbildningar för vuxna. Vi ser idag att det är svårare för vissa grupper av elever att etablera sig i branschen efter utbildningen. Detta leder till svårigheter att

rekrytera medarbetare och en ständig brist på arbetskraft med rätt kompetens – trots att det finns utbildade inom området.

Det finns ett antal branschinitiativ som vittnar om att arbetsplatskulturen på många byggarbetsplatser är allt annat än välkomnande för individer som på något sätt avviker från de redan etablerade – genom sitt kön, ursprung eller av något annat skäl. Trakasserier förekommer på olika nivåer.

På yrkesutbildningarna sker en långsam anpassning av elevsammansättningen så att den bättre speglar befolkningens sammansättning när det gäller fördelningen mellan kvinnor och män och vad gäller utländsk bakgrund.

Alla elever borde få en positiv upplevelse av APL och ingen borde utsättas för trakningar och trakasserier. Det är inte rimligt att skolorna ska kunna göra något åt det bemötande som sker på en byggarbetsplats utan företagen och de verksamma på arbetsplatserna behöver lösa detta av egen kraft.

Det övergripande syftet med inkluderande APL (iAPL) är att alla elever ska känna sig välkomna och få en positiv erfarenhet genom sin APL-period. De kommer till en byggarbetsplats för att utveckla sitt lärande, men prövar också om byggbranschen är rätt val för framtiden. Välkommandet ska i första hand grundas på ett förebyggande arbete där tydliga regler och förväntningar om vad som är rätt beteende kommuniceras med de verksamma på arbetsplatserna inför mottagandet av elever. Med information, checklistor och handlingsplan för eventuella åtgärder stödjer BYN genom iAPL företagets strävan. Det är viktigt att information och förväntningar når samtliga aktörer på arbetsplatsen och att även de som är verksamma hos underentreprenörer involveras.

7.2.1. Mål: Pilotverksamhet Inkluderande APL (iAPL)

Under 2021 ska en pilotverksamhet genomföras där 10 företag, stora och små, prövar konceptet iAPL på varsin arbetsplats där de tar emot elever.

Pilotverksamheten förväntas ske huvudsakligen under vårterminen 2021, dvs januari till maj.

Utvärdering av pilotverksamheten påbörjas redan under våren med sikte på att ta vara på erfarenheter medan de är färska i minnet hos de involverade.

Efter pilotperioden genomförs förbättring av konceptet med sikte på att kunna lansera en färdig verksamhet senast i inledningen av 2022. En marknadsföringsplan tas fram till syfte att sprida information om att iAPL existerar, dess fördelar samt för att skapa intresse för företag att ansluta sig.

7.3. Lära av andra branscher

Byggbranschen har mycket att göra för att utveckla arbetsplatskulturen så att den välkomnar alla människor. Det är utmanande för en organisation som BYN att kunna påverka det som sker på arbetsplatserna men iAPL, som beskrivits ovan, är ett exempel på ett försök i den riktningen. En annan möjlighet är att undersöka hur andra branscher har agerat för att påverka vägarna till branschen genom utbildningssystemet.

7.3.1. *Mål: Undersök hur andra branscher har arbetat för att påverka mångfalden*

BYN ska under 2021 bjuda in företrädare för andra branscher som har arbetat aktivt med mångfaldsfrågor kopplat till utbildningar och vägarna in i branschen. En särskild uppmärksamhet ska läggas vid de mått och steg som har tagits inom organisationen och i gränssnittet mot skolvärlden.

8. Bilaga sammanställning aktiviteter och tider

	Område och aktiviteter	Kansli	Parter	Region	Tid
1.	BYNs uppdrag och verksamhet				
1.1.	Yrkesutbildningsavtalet och BYNs instruktion				
1.1.1.	BYN - nationell verksamhet enligt yrkesutbildningsavtalet				
1.1.2.	BYNs instruktion nationell verksamhet - utdrag				
1.1.3.	Huvudsakliga arbetsuppgifter för BYNs styrelse och kansli	x			
1.1.4.	BYN - regional verksamhet enligt yrkesutbildningsavtalet				
1.1.5.	BYNs instruktion regional verksamhet - utdrag				
1.1.6.	BYN-regionens huvudsakliga arbetsuppgifter				
1.2.	Nuläge				
2.	Vision, värdegrund och varumärke				
2.1.	Vision				
2.2.	Kännetecken				
2.3.	Värdegrund				
2.4.	Varumärke				
2.4.1.	Mål: Fortsatt tillämpning av ny grafisk profil och logotype	x			2021-12-31
3.	Arbetsätt och organisationsstrategi				
3.1.	Utvecklat stöd till lärlingar, handledare, företag och BYN-regionärer				
3.1.1.	Mål: Utvecklat stöd för daglig verksamhet i BYN-regionen	x			2021-03-30
3.1.2.	Mål: Årlig översyn av anvisningar	x	x		2021-06-30
3.1.3.	Mål: Verksamhet i BYN-regionen - Lokala stödet			x	2021-12-31
3.1.4.	Mål: Utvecklade riktlinjer för Lokala stödet		x		2021-09-30
3.2.	Ett BYN - nationell enhetlighet				
3.2.1.	Mål: Utvecklat stöd för enhetlig hantering av lärlingar	x			2021-12-31
3.2.2.	Mål: BYN-konferens för ökad enhetlighet	x		x	2021-11-30
3.3.	Förbättrade digitala verktyg				
3.3.1.	Mål: Vidareutveckling av digitala verktyg	x			2021-12-31
3.4.	Utveckla stöd för kommunikationen				
3.4.1.	Mål: Frågor och svar med anledning av byggbranschens problemområden	x			2021-12-31
3.5.	Effektivt och rättvist fördelat arbete i BYN-regionerna				
3.5.1.	Mål: Överenskommelse om arbetsinsatser i BYN-regionen			x	2021-04-01
3.6.	Kvinnor och män i BYNs verksamhet				
3.6.1.	Mål: Checklistor för genomförande av olika typer av event	x			2021-06-30
3.6.2.	Mål: Kartläggning kvinnor och män i BYN	x			2021-12-31
3.6.3.	Mål: Balans mellan kvinnor och män på BYNs webb	x			2021-01-31
3.7.	Yrkesråd				
3.7.1.	Mål: Yrkesråd - uppdatering av ledamöter	x			2021-02-28
3.8.	Samverkan mellan BYN och TYA				
3.8.1.	Mål: Förnyat samarbetsavtal BYN-TYA	x	x		2021-06-30
3.8.2.	Mål: Utveckling av samarbetet mellan BYN och TYA gällande utbildningsgivare	x			2021-12-31
3.9.	Eventuell samverkan mellan BYN och MYN				
3.9.1.	Mål: Inleda samarbete mellan BYN och MYN under förutsättning att avtal träffas	x	x		---
4.	Utbildningsstrategi				
4.1.	Yrkesutbildningens kvalifikationer				
4.1.1.	Mål: Utarbeta kvalifikationskrav för yrket Stenmontör	x			2021-12-31
4.1.2.	Mål: Plan för fortsatt utveckling av kvalifikationer	x			2021-12-31
4.1.3.	Mål: Ansökningar om nivåplacering för ytterligare yrken	x			2021-12-31
4.1.4.	Mål: Införande av yrkesprov vid behov				
4.2.	Utveckling av Bygg- och anläggningsprogrammet				
4.2.1.	Mål: Tydliggör de många möjligheternas program	x			2021-12-31

	Område och aktiviteter	Kansli	Parter	Region	Tid
4.2.2.	Mål: Utveckling av yrkesutbildningen	x	x		2021-06-01
4.2.3.	Mål: Översyn av inriktningarna anläggningsförare samt mark- och anläggning	x	x		2021-12-31
4.2.4.	Mål: Ökad andel kvinnor på de bygginriktade yrkesutbildningarna	x	x	x	2021-06-01
4.2.5.	Mål: Om byggbranschens digitalisering i yrkesutbildningen för yrkeslärare	x	x		2021-12-31
4.2.6.	Mål: Aktiv medverkan i nationellt programråd för BA-programmet på Skolverket	x	x		2021-12-31
4.2.7.	Mål: Aktiv samverkan i lokala programråd			x	2021-03-30
4.2.8.	Mål: Utvecklingskonferens för yrkeslärare/skolledare	x			?
4.2.9.	Mål: Regionala lärarkonferenser			x	
4.2.10.	Mål: Översyn av kriterier för Branschrekommenderad skola	x			2022-06-30
4.2.11.	Mål: Lärarråd för avstämning av utvecklingsfrågor	x			2021-12-31
4.2.12.	Mål: Etablera mobilitetsprogram i Erasmus+ för elever och lärare på BA-programmet	x			2021-09-30
4.3.	<i>Utveckling av yrkesutbildningar för vuxna</i>				
4.3.1.	Mål: Utvecklingskonferens för godkända utbildningsgivare (GUG)	x			2021-09-30
4.3.2.	Mål: Kvalitetssäkringsbesök för rätt kvalitet i vuxenutbildningarna	x			2021-12-31
4.4.	<i>Utveckling av grundutbildning för företagslärlingar</i>	x			
4.4.1.	Mål: Ta fram rutiner för systematisk uppföljning av företagslärling	x	x		2021-12-31
4.4.2.	Mål: Pröva möjligheten att formalisera utbildningen till företagslärling	x			
4.4.3.	Mål: Utveckling av utbildningsmaterial för yrkesteoretisk distansutbildning	x			2022-12-31
4.5.	<i>Validering och erkännande</i>	x			
4.5.1.	Mål: Utveckla språkstöd i yrkesutbildning och validering				2021-12-31
4.5.2.	Mål: Ytterligare yrken till BYNs valideringsmodell	x			2021-12-31
4.5.3.	Mål: Kompetensprov som övergångslösning	x			
4.5.4.	Mål: Fortsatt utbildning av testledare för validering	x			2021-12-31
4.5.5.	Mål: Utvecklingskonferens Testcenter (och valideringsleverantörer)	x			2021-09-30
4.5.6.	Mål: Utvecklad process för erkännande av utländsk yrkesutbildning	x	x		2021-12-31
4.6.	<i>Yrkeslärare och handledare</i>				
4.6.1.	Mål: Lansering av ny handledarutbildning	x			2021-12-31
4.6.2.	Mål: Skapa en kontaktyta för yrkeslärare	x			2021-12-31
4.6.3.	Mål: Ta fram ett samlat program för teknisk kompetensutveckling till yrkeslärare	x			2021-12-31
5.	Kommunikationsstrategi				
5.1.	<i>Utvecklad kommunikationsplan</i>				
5.1.1.	Mål: Ta fram en ny kommunikationsplan i inledningen av 2021	x	x		2021-06-01
5.1.2.	Mål: Tydliggöra utvecklingsmöjligheter för elever	x			2021-06-01
5.1.3.	Mål: Byggsåpor som kommunikativ möjlighet	x			2021-12-31
5.1.4.	Mål: Öka kunskaperna om målgrupper och intressenter	x			2021-12-31
5.2.	<i>Samverkan med andra organisationer</i>				
5.3.	<i>Yrkestävlingar</i>				
5.3.1.	Mål: Arrangera Skol SM Maskinförare 2021	x	x		2021-05-31
5.3.2.	Mål: Medverka i Yrkes SM i Växjö 2022	x	x		2022-05-31
5.3.3.	Mål: Eventuell medverkan i Euroskills i Graz	x			?
5.3.4.	Mål: Medverka i internationella yrkestävlingar från 2022	x			?
6.	Företagsstrategi				
6.1.	<i>Förstärkta informationsinsatser till företag</i>				
6.1.1.	Mål: Ta fram informationsblad om företagets möjligheter att medverka	x			2021-04-01
6.1.2.	Mål: Vidareutveckla företagsinriktad information på BYNs webb	x			2021-04-01
6.1.3.	Mål: Utse en ny roll som företagsansvarig på BYNs kansli	x			2021-12-31
6.2.	<i>Kartlägg företagslandskapet</i>				

	Område och aktiviteter	Kansli	Parter	Region	Tid
6.2.1.	Mål: Undersökning av företagens strategier för nyrekrytering av yrkesarbetare	x			2021-12-31
7.	<i>Kulturstrategi</i>				
7.1.	<i>Kulturell påverkan riktad till yrkesutbildningarna</i>				
7.1.1.	Mål: Stödja säker arbetsplatskultur			x	2021-12-31
7.1.2.	Mål: Etablera yrkeslärarnätverk för mångfald	x			2021-12-31
7.1.3.	Mål: Diskutera sund konkurrens i byggtutbildningen	x			2021-12-31
7.2.	<i>Inkluderande arbetsplatser för elever och lärlingar</i>				
7.2.1.	Mål: Pilotverksamhet Inkluderande APL (iAPL)	x	x		2021-12-31
7.3.	<i>Lära av andra branscher</i>				
7.3.1.	Mål: Undersök hur andra branscher har arbetat för att påverka mångfalden	x			2021-12-31